

■ Hadd fussak neki ennek a témának egy kicsit messzebből. Még tanyajáró koromban akartam elérni mindenáron, hogy az ott élők akarata ellenére elsőpört tanyai iskolákból legalább öregek otthona legyen. Ne kelljen valakinek vénségére Ásotthalomról Nagymágocsra mennie, mert az akkora megrázkódtatás, mintha föllőnék a Holdra. Ha otthon maradhat, azokkal töltheti napjait, akikkel együtt járt iskolába, együtt katonáskodott, és később is együtt ütötte-verte az életet. Ha kiül az iskola elé, azokat látja elmenni, akiket mind ismer, és akiktől megkérdezheti, megázott-e jól a kukorica.

Talán mondanom is fölösleges, mindenestül becsúszott ez a tanyai álmaim összekötött bugyrába. A mi vidékünkön lett ugyan szociális otthon tanyai iskolából, például Irodasoron, de a szellemileg visszamaradottaknak.

Most, hogy fölfelé megyek a két hónappal ezelőtt megnyílt otthon lépcsőjén, amit nem egészen tiszta magyarsággal Szállást biztosító idősek klubjának neveznek, fönn áll az ámbituson egy atyafi, háncsapucban. Ráköszönök, nem felel. Hangosabban mondom: meg tetszik fagyni! Erre már félig-meddig megfordul, és azt mondja, csak a bikákat nézi. Előttük a piac, azon meg az állatok átvevője, és most hozták éppen leadni az ő bikáit is. Amikor később bejött, ponto-

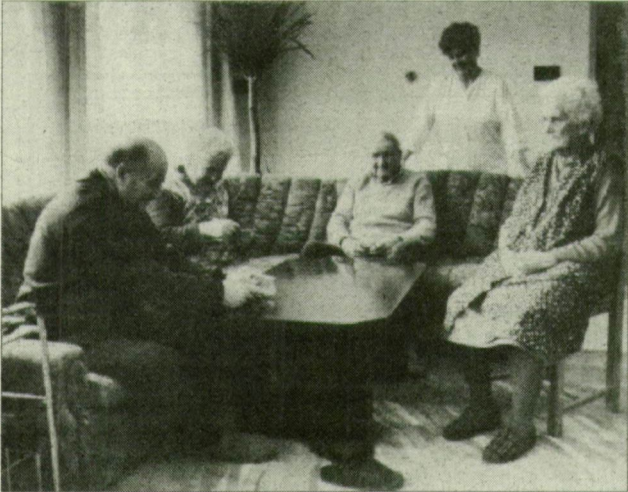
san megmondta, hány mázsát nyomtak összesen.

A mai napra rendelt legfontosabb ténykedése az volt, hogy ezt megtudja.

Először *Btró Györgyné* mutatja be a fölüjtött épületet, aztán *Szabácsiné Sáli Kata* mond néhány szót az ide bejárókról. Vannak, akik reggel jönnek, este mennek, de olyan is van, egyelőre csak egy, aki hétfőn bejön, és szombaton délután megy haza. *Süli Antalné* a bentalvó. Azt mondja, otthon is egyedül lenne éjjel, itt is egyedül van, mégis inkább jobb itt. Három szobában tizenegy ágy van, reménykednek benne, többen lesznek később. Ha egészen pontosak akarunk lenni, akkor le kell írunk, két másik is volt már, de mindenáron egyesíteni akarták a kocsmát és a szállást.

Süli nénitől, előre kitalálhatják, megkérdeztem, rokonságban volt-e a család Süli Andrással. Majdnem lett, de elmaradt. A nénjét megkérte András, de kosarat kapott. Állítólag azért, mert egy kicsivel magasabb volt a lány, és hogyan néztek volna úgy ki egymás mellett? Az is előjött a mindent eldöntő érvek közé, hogy bolond egy kicsit az András, de most végérvényesen rehabilitálódik: inkább nagyon okos volt! Szerencsétlen nénje olyan embert kapott, akit elvitt a tüdőgyulladás. Hosszú özvegyiség várt rá. Kecskeméti Annusnak hívták. Ezt csak azért írom le, hogy

Hazajárók és bentalvósok



Időseknek való: a bornyúzás. (Fotó: Enyedi Zoltán)

Algyő, hol vagy?

tudja az utókor, mennyivel más élet várt volna festőnkre, ha ez a frigy nyélbe sikeredik. Ha, mondjuk, öt centivel magasabb lett volna az Andris, vagy annyival alacsonyabb az Annus.

Íme, itt a bizonyíték, centivel méri nálunk a boldogságot is, meg a kárhozatot is.

Bornyúznak a legények. Az ördögbiibliával való játék talán legártatlanabb formája ez, bank sincsen benne, ennél fogva a főnyeremény megütése csak elméleti alapon mehet. Bankot robbantok mégis: ami-

kor leülök közéjük, összecsupálom a bibliát. A kompról akartam kérdezni őket, de egyikük se tud többet, csak annyit, hogy valamikor elsüllyedt. És egy csöpp kislány is belefuladt a Tiszába. *Vidács Jánosra* ragad a szó, ő ül mellettem. Auschwitzot is megjárta katonaként, de éppen ott lett vége a dalnak. Annyit már tudott, hogy oda szállítják a zsidókat, meg mindenkit, akik útjában voltak Hitlernek, de hogy mit csinálnak velük, azt csak itt hallotta, amikor már minden

kamrát lebontottak, minden tüzet eloltottak. Nagyot lódult, Fehéroroszorszáig meg se állt. Harminchét kiló volt, amikor hazajárt.

A nagyothalló Sándor bácsi, aki az előbb a bikákat nézte, nem tudja, miről beszélünk, ezért azt súgja oda neki, mondja meg nekem, száz forintért veszik a disznót, és négyhatvanért adják el. Böcsületes dolog ez? Másik megrázó történetet is mesél Jani bácsi: valaki éppen visszaért szabadságról, az első éjjel aláaknázták a partizánok a síneket, és széjjel is vágta mindjárt.

Ökrökről is előjön a szó. Mert volt, aki nyáron a kendergyárban áztatta a kendert, téle pedig elszegődött cselédnek. *Zsivány, Polgár, Timár és Kulcsár* volt az egyik négyes fogat ökreinek a neve, és hosszú ustora a béresnek, *Ferencki Jenő* viszont a *Vellást* és a *Bimbót* hajtotta. *Marika néni* úgy tudja, az ő apja bivalyökrökkel bajlódott. Nem egészen olyan ez, mint a háború, hogy beszélni se jó róla, de azért ott törje ki a nyavalya, ahol van. Meg a *Polák Sámuel* két hajcsárát is. Procentra dolgoztak, annál több jutott nekik, minél többet hajtottak ki a cselédekből.

Vissza kell ugranunk egy kicsit az otthonalapításhoz. A hazajárók azt mondják, *Ladányi Máténé* hagyta örökölt a városhoz az épületet, kikötvén, hogy rendeltetése csak ez lehet, és beszállt a svájci lo-

vagrend is, a vezetőnk inkább Rádul Mártonnéról tud, de amikor megkérdezi a többiek-től, elhiszi, mégis inkább Ladányiné. Kifelé menvén látom a nagy táblára kírva, se nem *Ladányiné*, se nem *Rádulné*, és nem is *Mártonné*, hnm *Radány Máténé* volt a neve.

Nem akadok fönn rajta. Biztosan nem idevalósi volt, azért nem tudják pontosan. Bele-nyugszom abba is, hogy Algyő a nemtudom falu. Annyi idegen lakik benne, akármilyen uton-útfélen, mindig ezt hallom: nem tudom, nem idevalósi vagyok.

Meglepetéssel szolgál a főnökhasszony más oldalról is. Eredeti szakmája kirakatervező és dekoratőr volt, de harminchárom éves korában jött rá, hogy neki mégis inkább orvosnak kellett volna lennie. Segített a változásban az is, hogy beütött a magánosítás, fölösleges lett egy csomó kirakatban dolgozó. Beíratkozott a védőnőképzőbe, de most már biztosan tudja, annál tovább nem megy. Negyven fölött már ne ugráljon az ember lánya.

Erősen bízik benne, lekopik az intézményéről a szeretetház bélyege. Mert mindenki láthatja, igazat mondott a kollégája: amióta itt van, azóta nem fél a megöregedéstől.

(Folytatjuk.)

Horváth Dezső

■ Számítógépes és titkos listák ■ Bodóék superinfói

Lakat alatt a Vitalitás

Minden piramisjáték véget ér egyszer, de talán nem ilyen sötéten, mint amit a Boda és Társa szervezett. Az utóbbi hetekben több alkalommal is tudósítottam a kalocsai székhelyű, de országos láncolatla rendelkező Vitalitás Alapítvány kuratóriumának és elnökének viselt dolgairól. Mint utóbb kiderült, a Vitalitás gőcpontja Bács és Csongrád megye volt, de hódoltak e nemes szenvedélynek Debrecenben, Pécsen, Nagykanizsán és környékén is...

Boda Józsefet és feleségét a múlt héten őrizetbe vette a Bács-Kiskun Megyei Rendőrfőkapitányság. Az eltelt néhány napban megpróbáltam telefononhívást kapni, és valamennyi érdeklődő arra volt kíváncsi, milyen úton szerezheti vissza elveszett ezreit, tízezreit és száz ezreit. Merthogy az utóbbiból is van bőven, meg még nagyobb befizetések is. Nos, a „véletlenül” birtokomba került listák alapján azt állapítottam meg, hogy Bodáék több helyen, Kalocsán, Homokmégyen, Dunapatajban és Kiskőrösön is nyitottak bankszámlát, ahová pénzüket befolyt. Kalocsán például az OTP, az OKHB és a Postabank is ügyfelekként tartotta őket számon.

A számítógépes listákon jól látszik, miként kalkuláltak vitalitásuk kuratóriumának fejei. Egymást követik a családi befizetések, a jó pozíciókat elhappolták, mindig úgy irányították a listákat – több helyen durva törlésekkel is –, hogy részükre csengjen le az összeg.

Hamarosan érdekes dokumentumokat kapok kézhez. Például arról, hogy Boda József eladta a Superinfót, melynek – minő véletlen – a Bács megyei tulajdonosa volt (csak gondolatom – az előző tulaj miután bevonult a síttrre,

Bodának továbbadta a jogot). Nos, egy soproni vállalkozó hajlandó volt kétféle kölcsönözni a derék kuratóriumi elnöknek. A pénz fedezete Boda vállalkozása volt. Ami ugye ilyen nem is létezik. A soproni tőkések azonnal zároltatta Bodáék valamennyi bankszámláját, így aztán bízzunk benne, ott találnak némi behajtható összeget.

Mint megtudtam, Boda tudatosan kereste a kapcsolatot jó szakemberekkel, igazi tokeerős háttérének mindig a jól mozgó alapítványát hozta fel példaként. Még referenciafilmet is készítettett az alapítvány tevékenységéről, magát mint jóságos jótévedt beállíttatva hintette szét az alapítványának megvált, ezzel még nagyobb játékoskört remélve.

Nem is oly régen az Országos Menedzserpályázat körül tünt fel, mint az egyik főszponzor. Így került kapcsolatban a szegedi Talent Kft.-vel. A 10x20–30! pályázat egyik fődíjasát például 100 ezer Ft-tal jutalmazta. A birtokomban lévő tanúsítvány szerint egy kiskőrösi kft.-nél a szerencsés nyertes felvehet százezer forint értékű arany, vagy igazgyöngy ékszert, esetleg valami díszdíjazást a Boda és Társa megbízásából.

Nos, szerencsés – szegedi

illetőségű – nyertesünk el is ballagott Kiskőrösre, ahol semmit nem tudtak a Boda-féle megbízásról. Még ekkor sem robbant a bomba, pedig még tavaly szeptemberben történt az eset. Nyilvánvalóan az Országos Menedzserpályázatnak is rendkívül kínos lett volna, ha kiderül, mit kapott a fődíjas.

Boda egyik rászédett ismerőse zsebből kifizette a fődíj-tartozást, mert restellte a dolgot, hiszen rajta keresztül ismerték meg a szélhámost...

A pénz bezebebebebe még a Superinfóra létrehozott INFO Kft. is beszállt, hiszen se szeri, se száma az INFO Kft. belépéseinek az alapítvány piramisaira. És ami még érdekesebb, Bodáék szintén az egész rokonságot szerepeltették a listákban, hozzávéve a sebtében létrehozott vállalkozásait is beleértve. A programlisták már a zsaruk kezében vannak. Egyik sértett listahelyét kiszámolták, miután rájöttek a játék nyitjára. Kiderült, hogy a fél éve befizetett játéka után pontosan az egymilliomodik belépő után kapott volna visszaszálló összeget. Ki volt találva.

Eltelik néhány hét, mikor a rendőrség ezzel kapcsolatban sajtótájékoztatót tart. Információim szerint feljelentésekre várnak, hogy Bodáék teljes vagyonát zár alá vehessék. Ezt néhányan már a hét elején megtették. Az se baj, ha senki nem késlekedik. Mi még nem zárjuk le az ügyet, hiszen van néhány illetékes – nevezem károsultnak –, aki szívesen mond adalékot a későbbiekben.

Posztobányi László

„A szociális munka került előtérbe” – véli a kisteleki vöröskeresztes titkár

Az elmúlt években nagyobb publicitást kaptak az új karitatív szervezetek, s talán kevesebb figyelem kísérte a régóta működő Vöröskereszt tevékenységét. *Dr. Kiss Imréné* – aki két kisváros, Kistelek és Mórahalom körzetében dolgozik vöröskeresztes titkárként – a segélyszervezet helyi feladatairól beszélgettünk.

– 1977-ben kezdtem a Vöröskeresztnél dolgozni, korábban védőnő voltam. 1985 januárjában, a járáások megszűnése után kerültem Kistelekre, ahol a körzet vöröskeresztes titkára lettem. 1990 októberétől Mórahalom és környezete is hozzám tartozik. Ez összesen 25 települést jelent. Hétfőn és szerdán a mórähalmi, kedden, csütörtökön és pénteken a kisteleki vonzáskörzetben dolgozom. Nekem kell mindenhol eljutnom, keresnem a kapcsolatot, van egy 15 éves kocsim, azzal látogatom végig a településeket.

■ *Mi ma a legfontosabb feladata a Vöröskeresztnek ebben a körzetben?*

– Az utóbbi időben sajnos a szociális jellegű munka került előtérbe. Ezek a községek őrizási tanyaterülettel rendelkeznek, ahol nagyon sok az elhagyatott, egyedül élő idős ember. A másik fontos állandó feladatunk a véradás szervezése. Szerencsére ezen a területen az országos átlagnál jóval magasabb a véradók aránya. A többszörös véradóinkat próbáljuk magunkhoz kötni, Kisteleken például nemrégiben harmadszor rendeztünk véradóvacsorát számukra. A véradási listát egy tanyán élő asszony, *Domonics Pálné* vezeti, aki hatvanszoros véradó, de több 40-50-szeresünk is van. A szociális feladatok ellátására saj-



Dr. Kiss Imréné. (Fotó: Révész Róbert)

nos kevés a pénzünk, a Magyar Vöröskereszt idén ugyanannyi állami támogatást kapott, mint tavaly, ami az infláció miatt jóval kevesebbet ér. Ezért olyan szponzorokat kell keresnünk, akik szeretnének és képesek támogatni. A polgármesteri hivatalok is segítenek bennünket. Kisteleken például tavaly annyi támogatást kaptunk, ami szinte teljesen fedezte az irodánk éves bérleti díját. Szociális árusításokat szervezünk, hogy a rászorulóknak olcsóbban jussanak bizonyos cikkekhez. Legutóbb például Béres-cseppeket és Béres-Vitalin pezsgőtablettát lehetett nálunk féláron kapni. A megyei Vöröskeresztől kapott ruhákat felajánlottuk az általános iskoláknak. Tavaly nyáron a kisteleki Rákóczi iskolából kísérték el a pedagógusok rossz körülmények között élő gyerekeket, s válogattak nekik ruhákat.

■ *Mennyiben különbözik ma egy vöröskeresztes titkár munkája az öt évvel ezelőtől?*

– Mivel árusítok is, ezért sokkal több adminisztrációs

feladatunk van. Könyvelést, készletnyilvántartást kell vezetnem, számlát kell adnom, leltárt kell csinálnom. Tavaly májusban fogadta el a parlament a Vöröskeresztes törvényt, amely megszüntette a szervezetünk különleges státusát, ezzel együtt az adómentességünket is. Ez azt jelenti, hogy nekünk is ugyanúgy kell adóznunk mint bármelyik más szervezetnek.

■ *Milyen feladatai lesznek a közeljövőben?*

– A Vöröskereszt szervezi a gépjárművezetői tanfolyamokon belül az elsősegélynyújtó tanfolyamokat. Folytatódik a véradás, a szociális árusítás. Szeretném az iskolai vöröskeresztes munkát fellendíteni, mert az úttörőmozgalom megszűnése után sok feladatunk lenne az egészségnevelés, elsősegélynyújtás tanítása terén.

■ *Milyen kapcsolatuk van a területen működő más karitatív szervezetekkel?*

– Kistelek és Mórahalom körzetében tudomásom szerint nem működik más karitatív szervezet. Az egyházakkal és a Nagycsaládosok Egyesületével jó az együttműködésünk.

■ *Mi volt vöröskeresztes munkája során a legmegrázóbb élménye?*

– 1992 őszén pályázattal nyertünk 30 ezer forintot szociális csomagok készítésére rossz körülmények között élő idős emberek számára. Karácsony előtt én vittem ki a csomagokat a kisteleki körzetben. Döbbenetes volt, hogy az egyedül élő idős emberek mennyire magányosak, elhagyatottak, sokszor a csomagnál sokkal fontosabb számukra, hogy valaki rájuk nyissa az ajtót, és meghallgassa őket.

H. Zs.